

Szerkesztőségi iroda:

R.-szombat, Losonezi ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmegtelen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adhatók vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyilttér-
és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos petisitor tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

G. M. K. E.

Évek sora óta hallható az a vád igen sok ember ajkáról: ha a magyar nemesség 1848 előtt bírt hatalmát befolyását fel akarta volna használni mindazokkal szemben, kikre az kiterjedt, mai nap nem kellene nagyon törni a nemzetiségi kérdés felett fejüket. Most már miként fogják helyrehozni a mulasztást, elég gondot ad nekik. Ezt olyanok mondják, a kik a mult idők viszonyait épen nem, a történelmet pedig rövid kivonatos könyvecskékből ismerik. Ezek az emberek magyar kenyeret esznek ugyan, sőt magyarul is tudnak beszélni, de gondolkozni csak idegen nyelven képesek; de azért adják — alkalmilag — a magyar hazafi szerepét.

Talán a latinul író elődök, kik a gravaminális országgyűléseken voltak kénytelenek idejüket s szellemi tehetségüket elvesztegetni, — talán ezek legyeknek felelősek a jelen bajaiért? Ők, kik idegen kormány elnyomási kísérletei ellen küzdve, kényszerítve voltak politikai jogaik megmentéséért harcolni, ők legyenek felelősek a magyarság számbani hanyatlásáért, mert nem állítottak mindenféle népiskolákat, hogy míg egy részről megtartsanak, más részről magyárosítsanak? Az ilyen beszéd alaptalan vád.

A jelen és jövő nemzedék feladata az. Azoké a nemzedékeké, kik békés időben, nemzeti kormány támogatása mellett működhetnek. Mert hiszen nem elég pusztán csak vagyonban és műveltségben gyarapodni, hanem a lélekszámnak is kell növekedni rohamosan az által, hogy az idegen ajkuakat — kik jobbadán úgy is magyar eredetűek — visszamaragyarosítsa.

Az ilyen törekvések támogatása a társadalom egyik főfeladata és elodázhatlan kötelessége, mit ha elmulaszt jelenben, helyre nem pótolja a jövőben semmivel sem. Kiki teljesítse kötelességét, hozza meg áldozatát, ne hagyja pedig különösen a saját teendőjét a mások terhére.

Az efféle célra alakult egyesületeket szükséges anyagilag olyan helyzetbe hozni, hogy az elvállalt feladat megoldása felé mentől nagyobb léptekkel közelíthessenek. Ügybuzgó férfiak vannak — különösen a veszélyben forgó helyeken. De ez magában véve nem elég. Szükséges őket ellátni megfelelő mértékben a „nervus rerum gerendarum“-mal. Ez utóbbi cikk beszerzésére nézve lenne néhány szavunk.

A gömörmegyei magyar közművelődési egyesület eddig még csak az egyes egyéneket kereste meg, toborzását csak ezekre terjesztette ki. A községek, városok, némely testületek, sőt egyes intézetek — mint ilyenek. kombináción kívül maradtak. Pedig ha például a kis községek két osztályzatba sorozva: 1000 lélekszámon felül és alól 10, illetve 5 frt évi díjjal, a városok mint alapítók, vagy 20 frt évi tagsági díjjal belépnének, a többi említettek pedig tetszésük szerint évi díjjal vagy alapítótagnak beiratkoznának, milyen lendületet adna ez az egyesület működésének? Az illetők megszavazhatnák és teljesíthetnék is az elvállalt terhet könnyen, hiszen mi esnék egy emberre belőle ?!

De számításon kívül hagyta az egyesület eddig még a nőket, — az egész női közönséget is. Már pedig ha példát vesz a veres kereszt egyletről, be kell látnia rögtön, mekkora tényezőt hagyott számításán kívül. Hogy lehet rólok megfeleltetni akkor, a mikor gyermekápolásról és nevelésről van a szó? De ha valóban visszavonulnának, az nagy veszteség lenne az ügyre nézve. Eddig kevés nőtagja van a G. M. K. E.-nek, de szerepet kell nekik adni, hogy buzgólkodjanak a taggyűjtésben, bevonva azokat is az egyesület körébe, kik eddig azon kívül állanak.

Nem a kiváltságos osztály (mely ilyen minőségben úgy is megszűnt létezni) tehát a feladat, hanem kivétel nélkül az egész nemzeté, semmi tekintettel

sem arra, hogy valaki férfi vagy nő, nemes vagy polgár, szegény vagy gazdag. Mert nemesak a törvény előtt lett minden osztály egyenlővé, hanem a közteher viselésében is. Ne vonakodjék senki sem meghozni a tőle telhető áldozatot, mert csak úgy érhető el a siker, mit minden igaz magyarnak szívéből kell ohajtani s arra törekedni. **S—a.**

A rimaszécsi kerület orsz. képviselőjének beszámolója.

Bornemisza István képviselő e lapokban köztudomásra hozott ígéretéhez, híven június 28-án délután tartá beszámolóját, ez alkalommal szép számmal összejött minden rendű választói előtt, a rimaszécsi vendéglő nagy termében.

Bár a szorgos munkaidő sokakat visszatartott, de mindamellett is az egybegyűlt közönség számbabátran tehető kétszázra, mely számban az intelligencia tekintélyes mennyiségben volt képviselve. Csak azt nem láttuk ott — nagy sajnálattal — kit mi a választás folyama alatt vezérünknek tekintettünk.

A rimaszécsi kerületben a beszámoló tartása egészen új, még eddig nem ismert dolog. Eddig azt hittük, hogy a mi kerületünk az ilyesmikből excommunicálva van. A lapokból olvassuk, hogy az alföld nagyobb városaiban a képviselők megjelennek időnkint s életjelt adnak magokról, beszámolnak működésükről. Itt azonban a felvidéken nem igyekeznek meghonosítani ezt az alföldi virágot. Nálunk a kerület képviselőjére, s viszont a képviselő választó kerületére nézve a mandatum egész ideje alatt meg volt halva.

Méltán illeti azért elismerés derék képviselőnk, ki dacára annak, hogy a választás előtt egyenes őszinteséggel, de egyszersmind tulszerénységgel jelentette ki a nála tisztelgő küldöttség előtt, hogy tőle nagy dolgokat ne várjanak, mégis most előljár, irányt ad azoknak, a kik nagyhangú ígérekkel biztatják választóikat, s mikor a választásnak vége, a legmélyebb hallgatásban vannak — legtöbbször otthon. A mi képviselőnk nem sine curának, hanem komoly kötelezettségnek vette a megbízatást, ezt bizonyítja az országgyűlésen és a szakosztályokban való működése, ezt az ülések pontos látogatása, ezt az az elhatározása, hogy választói előtt egy évi sáfarkodásáról beszámoljon.

Minthogy beszámolóját alább egész terjedelmében közölni fogjuk, e helyen nem foglalkozunk vele hosszasan, csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy e terjedelmes, mindent átölelő beszédet a közönség élénk figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatta s a szónokot többször lelkes éljenzés szakította félbe. Az éljenzések elhangzása után Máriássy Andor, a szónoki tehetségéről s törhetlen politikai meggyőződéséről ismert férfi állott fel a jelenlevő intelligencia sürgető kérelmére, s egy rövid, de szép beszédben mondott köszönetet a képviselőnek azon kitűnő figyelemért, mit választó kerülete iránt tanusított, s biztosítván őt a választók őszinte s mindig erősödő bizalmáról, kérte, hogy továbbra is ily nemes buzgalom vezérelje képviselői működésében.

A beszámoló beszéd im a következő:

„Tisztelt választók! Midőn bátorságot vettem magamnak, hogy önöket ez alkalommal összehívjam, két főindok vezérelt: először, hogy a párt kívánságának eleget tegyek, mely pár értekezletünk alkalmával azon ohajtásnak adott kifejezést, hogy minden képviselő, kinek csak körülményei megengedik, a szünetek alatt tegye magát választóival érintkezésbe, s a törvényhozás terén történt eseményekről és saját tevékenységéről őket híven értesítse; másodsor szíven sugallatának akartam eleget tenni, midőn most önöket ide kértem, meghálálni kívánván szeretetüknek s bizalmuknak irántam a mult választás alkalmával tanusított s általam soha nem feledhető bizonyítékát, a mellyel engem érdemem felett kitüntettek. Mint képviselőjök, nem találtam alkalmasabb módot hálám méltó kifejezésére, mintha önöket a törvényhozás terén történt eseményekről, az

alkotott törvényeknek az én nézetem szerinti célszerűségéről, vagy annak ellenkezőjéről, s végre saját szerény tevékenységem eredményéről, rövidre vonva bár, de a mennyire tölem telik, körülményesen és híven értesítem. Kérem becses figyelmüket s jóakarataikat, s előadásom hiányaiért kegyes elnézések.

Az országgyűlés szervezkedése után mindjárt egy igen fontos tárgy került színyegre, t. i. a költségvetés. Hogy milyen nagy tevékenységet fejtett ki mind két ellenzéki párt e kérdésnél, emlékezhetnek reá azok, a kik a lapokat olvasák. Érezte az ellenzék a tárgy fontosságát; kifejté leghathatósabb, legmeggyőzőbb érveit; igyekezett a kormánypártot meggyőzni a felől, hogy a folyton emelkedő adók kimerítik a nemzet anyagi erejét, hogy a folyton növekedő államadósság hasonló az örvényhez, mely elnyeléssel fenyeget, s ha már egyszer ennek gyűrűzetébe jutunk, azt kikerülni a legügyesebb hajós, vagy a legképzettebb államférfiu sem képes. De fájdalom — hasztalan szálltak sorompóba kitűnőségeink: Irányi, Apponyi, Ugron, Szilágyi s mások, — a szavazásnál a számok többsége lenyomta az érvek nagy súlyát, méltó fájdalmára az ellenzéknek, melyet nem bírt megnyugtanni a kormányelnök s pártjának azon biztatása, hogy ők e részben a felelősséget Isten és emberek előtt nyugodtan elvállalják. Bár biztatásuk ki nem elégít, vérmes reményökben nem bízom, de mint önzetlen hazafi, ki csak hazám jólétét tartom folyton szem előtt, kívánom, hogy mi családunk s nekik legyen igazuk, hogy hazánk felvirágzását ez uton is elérhessük, — de mondom, tisztelt választók, mivel én ebben — a törvényjavaslat tárgyalásakor — sem bízom, most sem bízom, azért azt még általános tárgyalás alapjául sem fogadhattam el.

A földadó kataszter nyilvántartására vonatkozó törvényjavaslat is színyegre került, s az ehez szükséges hivatalok életbeléptetése, s a hivatalnokok fizetésére szükséges összeg megszavaztatott. Ezt az ellenzék sem utasítá el, nem is tehetők, mert kétségtelen, hogy ily fontos intézmény rendbentartása, ellenőrzése mulhatlanul szükséges, s még nagy áldozatok árán is fentartandó. Azóban nem hallgathatom el, hogy maga az egész munkálat engem ki nem elégít, mert nem hogy tökéletes volna, nem hogy segítene — legalább részben — az eddigi bajokon, de lehet mondani, hogy még rosszabbá teszi a helyzetet. Van példa rá elég, hogy a hol az adózás már a kataszteri munkálat előtt is tulságos volt, a kataszteri munkálat életbeléptetése után még elviselhetlenebbé lett.

A főrendiház reformja is ez ülésszak alatt lett megoldva. Sajnos, az ellenzék javaslata itt sem jutott többségre. Másrészt azonban a kormánypárt javaslata is jó részben ajótörést szenvedett. Itt kénytelen vagyok egyébiránt kijelenteni, hogy magok a főrendek sem oldották meg szerencsésen a csomót nézetem szerint, nem pedig azért, mert egy oly arisztokratikus intézménynél, mint a főrendiház, hol a születési előjog is figyelembe vétetik, a censust correctnek nem találhatom. Nem tudom megérteni, hogy az oly mágus, ki 3000 frt adót fizet, miért alkalmasabb a főrendiházi tagságra, mint az a másik, kinek adója tán a 2000 frtot sem éri el. Jobb szerettem volna, ha ezt a mágus családok választás által, a képesség s érdem figyelembe vételével intézték volna el. Ez volt Mocsary Lajos t. barátom nézete, a melyet én magamév tettem. A főispánok mellőzését sem tartom helyesnek, megmondom miért: mert tudtam, hogy ezeket a kinevezettek fogják pótolni, kikből én nem várhatok annyit, mint a főispánoktól, a kik közöttünk élve, viszonyainkat ismerve, ha van bennök kellő erkölcsi bátorság s igazságérzet, érdekünkben illetékesebben szólalhatnak vala fel, mint a kinevezettek, kiknek egy nagy része — valószínűleg — megyei életünkről és viszonyainkról tudomással sem bír.

Szintén ezen ülésszak alatt lett beterjesztve egy igen fontos törvényjavaslat: a vizijog szabályozása. Nem érzem magamat hivatva e kérdéshez hozzászólni, mely nézetem szerint egyike a legnehezebb jogi kérdéseknek, s épen azért erről ítéletet, sőt véleményt mondani is, csak szakember képes. Meg lett vitatva erősen s több módosítás el is fogadtatott. Menyire sikerült e nehéz kérdés megoldása, azt hiszem, ezt csak majd annak életbeléptetése után a gyakorlat fogja kellőleg megmutatni.

A közlekedési társaságok törvényjavaslat lett beterjesztve, s nagy részben szentesítve. Ezek közül fel-említek néhányat:

A Duna folyó Dévény-Dunaradványi része szabályozásáról szóló törvényjavaslat sokaknál azon aggodalomra adott okot, hogy nem fog-e e szabályozás a fővárosra nézve veszélyessé válni? E tárgyban Szilágyi Dezső t. képviselőtársam szólalt fel, nagyszabású beszédben igyekezett a minisztert meggyőzni arról, hogy ily ügyekben mily nagy szerep van az elővigyázat, hogy mily sokszor tévednek a szakértők is, mint ez a Tisza folyó szabályozásánál is történt. Ugy a közlekedési minisztter, mint Bodoky minisztteri tanácsos előadták érveiket a javaslat helyessége mellett, s a többség a javaslatot el is fogadta.

A Rába szabályozás is színyegre került. E vitánál egy a mérsékelt ellenzék, mint a függetlenségi és 48-as párt több

módosítással állott elő, melyek közül a többség el is fogadott néhányat.

Több vasuti törvényjavaslat is elfogadott. Ezek közül különös említést érdemel a bihari, mely az Ermelléken a Körös és Berettyó folyók mentén épül. E kérdés szerencsésen megoldottat, minden mellékes tekintetektől menten, egyedül a vidék érdekei vétekkel figyelembe. Ennek észszerűségéről pártunk eleve értesülést szerezvén az ottani elvtársaktól, a javaslatot elfogadta, s ez által bizonyosságot tettünk arról, hogy mi a kormánypárt javaslatát is megszavazzuk, ha az a nép jólétét szolgálja.

Mint megyénket, közelebről kerületünket érdeklő ügyet meg kell említenem, hogy az ajnáskői megállóhely állomása alakítottat, s ennek folytán itt egy új udvarház épült, melyre 17 ezer frt lett megszavazva. Pártunkban többeknél felmerült azon kétség, vajjon nem luxus-articulus-e s nem csupán a közelben tekvő fürdő érdekében történik-e? En e tárgyban magánúton fordultam a t. közlekedési miniszter urhoz, ki szíves volt oly felvilágosítással szolgálni, mely engem megnyugtatót, kimutatót, hogy a kisebb állomások között a nagyobb forgalmuak közé tartozik, s egy egész vidéknek állomását képezi. Azonban megjegyeztem, hogy kívánatos volna ne csak a személyek kényelméről, hanem a termények elhelyezéséről is gondoskodni, s e célból egy egyszerű raktárt építeni, mely indítványom helyességét a miniszter ur is beismerte. Ajánlottam figyelmébe a rimaszécsi indóház kényelmesebbé tételét, a mely bizony jelenleg a legszerényebb igényeknek sem felel meg. Kértem, hogy legalább egy kis várótermeskével nagyobbítsák, mire azon választ nyertem, hogy mielőtt lehető lesz, szavaimat a miniszter ur figyelembe veendi.

És most engedjék meg, hogy saját tevékenységemről is megemlékezzem pár szóval. Igyekeztem megbízatásomnak teljességével megfelelni. Ugy a ház ülésén, mint a pártértekezleten, ha csak rendkívüli akadály nem gátolt, pontosan részt vettem. Minden hazulról nyert megbízatásban készséggel eljártam, olyan küldöttségekhez, hova felszólítva voltam, mindenkor szívesen csatlakoztam. A pártértekezletek alkalmával, nehányszor felszólaltam, főleg a földművelési tárcánál s azon kiténtető szerencsében részesültem, hogy egy pár indítványom közhelyességgel találkozott. A fenyegető erők védelmére tett indítványom annyira megnyerte az értekezlet helyeslését, hogy ennek folytán t. elnökünk felhívott annak az országgyűlésen leendő előterjesztésére, mi meg is történt. Hogy mint sikerült igénytelen szűz beszédem, azt elbírálni nem az én feladatam. Annait azonban meg kell jegyeznem, hogy nagy örömemre szolgált annak tudata, hogy e fontos kérdésnél épen én, az új ember s közhasznos szólatán fel az ülészek alatt, és szerencsés voltam nemcsak az elnöknek, de a tisztelt tudósnak is sokaknak helyeslését megnyerhetni.

Ígnytelen beszédemet immár be is fejezhetném, mivel talán már becses türelmökkel vissza is élek, de meg nem állhatom, hogy pár szóval meg ne emlékezzem még egy örveadetes eseményről, az országos kiállításról, a mely most az egész magyar nemzetnek büszkeségét képezi és méltán, mert elmondhatjuk róla jó lélekkel, hogy reménységünkön felül sikerült. Mert még mi sem bírtuk elképzelni, kiknek pedig szemünk előtt folyt le az egész mű szervezése, nem bíztunk még áprilisban sem, hogy mire megnyilik, annyira kész és impozáns lehessen. Szakértők állítása szerint soha országos kiállítás így még nem sikerült. A művelt külföld kitünőségei versenyeznek elismerésük kifejezésében, főleg az izléses rendezés ragad el mindenkit, mely vélekedések szerint páratlan a maga nemében. Az ipar terén a haladás óriási, s habár be kell is ismernünk, hogy e téren még sokat kell haladnunk, hogy a művelt külfölddel méltó versenyre kelhessünk, de hogy a jelen viszonyok között ezzel is méltán meg lehessünk elégedve, bátran merem állítani! Tisztelettel s elismeréssel kell megemlékeznem a kiállítás elnökeiről s bizottságairól; ugy bent, mint kint elismeréssel nyilatkoznak felőlök, buzgalomuk, szakképzettségük, melynek a jó siker köszönhető, a teljes elismerést méltán megérdemlik! Nem tehetek azonban róla, hogy mint ellenzéki képviselőnek, még az örvendetes eseménynél is önként eszembe jut azon ohajtás, hogy jövőre, vagy egy eshetőleges világkiállítás alkalmával annyival többet tudnánk felmutatni, ha önálló vámrülettel bírnánk, mert az esetben, meg vagyok róla győződve, még jobban kifejlődnék; iparunk s kereskedelmünk megteremtése az anyagi jólétet, mely a szellemi előhaladásnak is egyik fő tényezője, s biztosítaná azt a függetlenséget, melyre szüksége van egy az egyeseknek, mint az államnak, hogy előhaladhassanak. Adja Isten, hogy ezt mielőbb elérjék.

Köszönöm még egyszer szíves megjelenésüket s becses figyelmüket, kérem tartsanak meg nagyrabecsült barátságukban.

Közl: **Ruszkay Gyula.**

Szerény válasz

a jóakaratu felvilágosítás írójának.

A helybeli főtanodában közelebb tartott „Kazinczy-ünnepély” alkalmából, a lapok f. évi 25. számában megjelent „nehány őszinte szó”-t félreérteni méltóztatott.

Ha csak egyszerűen nézetem tarthatatlanságáról lenne szó, békét hagynék e tárgynak. — de mivel megjegyzésemmek „elremitgető” szándék tulajdonítatik, — jóhiszeműségemet védeni tartozom.

En ugyanis nem a tanulóknak, de a „Kazinczy-társulat”-nak — mint ilyeneknek — nyilvános működését emlittem, s ez utóbbira nézve koczkatattam azon meggyőződésemet, miszerint a nagy terjedelmű, sokoldalú történelmi kérdések célzatos és sikeres tárgyalása a nyilvánosság előtt, vagy mély tanulmányozást, vagy egy Hugóéhoz hasonló rendkívüli tehetséget feltételez — fiatal embereknél. — A történelmi felolvasásoknak tanulságokat kell nyújtaniok; ezeknek kidomborítása és alkalmazása nélkül még a viszonylag legjobb mű is csak másolat, s még jó, ha unalmaságán kívül más hibája nincs.

Egy tisztán nyelvművelő irodalmi társulat, még ha tanulókból áll is, közönségének tartozik annyival, hogy ünnepélyének szelleme és célja minden jelenlévő által érthető, vagy legalább érezhető legyen.

Ezzel azt, miszerint a tanoda növendékei a hivatkozott rendeletek utasítását követve — saját körükben és „kellő utmutatás mellett” a történelmi nagy események önálló, de „fo-

kozatos” tanulmányozásával ne foglalkozzanak. — ép oly kevéssé mondottam, a mennyire kétem, hogy ama rendeletek az irodalmi emlékműveleket tárgyait is érintenék.

Ha tehát szavaimból valami „elesodálkozás,” vagy épen „szörnyű megbotránkozás” rína ki, — a minék megfelelő kifejezést nem is adtam. — az vonatkozhatik csupán az ifjú erőt — korunkban — meghaladó készség nyilvános szüvelgésére és arra, hogy ilyen célból ünnepélyes alkalom nyujtatsik.

A „jó akaratu felvilágosítás” írójának — ha bebizonyítandja, hogy én nem ezt hangsúlyoztam, akkor — elmaradottságomra tett gyöngéd ezélatat elfogadom, nemcsak, de köszönöm is, mert hiszem, hogy még hasznomra fordíthatom.

K. d. V

Tiszolcz, 1885. június 28-án.

(Magyar színi előadás és hangverseny.)

Senkit sem lepne meg, ha Tiszolczról „divadlo”-i, hasieky, — citaci spolkove vagy nem tudom, mily nem magyar irányu és szellemü mulatságra való meghívót kapna. Hozzá vagyunk szokva, hogy ott hegedü és cimbalom helyett a duda, csárdás helyett az „old zeme,” magyar szó, magyar szellem helyett a tót lelkesít s dominál. Rövid idő óta azonban örvendetes átalakulás tapasztalható ott is.

A hazafias magyar elem ébredéz. öntudatra emelkedik, hova tovább számban is gyarapszik, s ennek immár nyilvános jelet is adja.

A városi képviselőtestületben nyert többségét elvesztette ugyan — remélhetőleg csak rövid időre. — de a három év előtt itt szervezett s nem remélt látogatott magyar népiszkola, s az ugyanannyi idő óta fennálló magyar kaszinó, erős gőzpontjai a tiszolczyi magyarságnak, mely kebelében most működöl társulatot alakítván, említett napon élvezetes estét szerzett a Rimavölgy távolabb fekvő helyiségeiből is (Nyustya, Likér, Rimaszombat) nagy számban összejött válogatott közönségnek, mely hazafias köteletségének ismerte el ezen. Tiszolczon tartott, első magyar hangverseny és előadás tömegesen megjelenni, s ez által a rendezőket a megkezdett uton való tovább haladásra buzdítai.

Lássuk a műsört:

Kiss József „Simon Judit” balladáját szavalta Lettlinger Margit áll. isk. tanítónő teljesen átérzve és hatással.

A „Kukliné prédikáció” címü szindarab ugy női (Törékné, Lettlinger M. és Fischer M. urhölgyek) mint férfi (Ambrózy J., Bazilides J., Járossy E. és Allain Gy. urak) szereplői vig hangulatra derítették a közönséget, s ezen hangulathat mind végig meg is tartották. A közönség ezt méltányolta is, s az ismételt tapson kívül bőven hulltak a színpadra virágcsokrok is.

Erre következett Schubert gyönyörű „Vándordala,” melyet Görgey Lajosné urhölgy kitünő zongorakiséréte mellett szép tiszta és erőteljes hangon Vilhelm ur adott elő. Halljuk, hogy ez első nyilvános fellépése volt. Hy hangu énekekben azonban gyakrabban is ohajtanánk gyönyörködni.

Sefesikné urnó előadta Liszt Ferencnek nagy technikai gyakorlatosságot, s finom műérzékét igényöló remek rhapsodiáját oly precizitással és vervevel, hogy ezen klasszikus műdarab végeztével valamennyi kéz tapsolt.

Ugyancsak ő kísérte Zólyomi üzletigazgatósági tisztviselő magyar népdalait. Azonnal felismertük az iskolázott s a színpadon nagy routinnal bíró műnekest, minöt ily kis vidéki városban ritkán hallhatni. Zajos taps és ugrás volt a jutalma.

Altalában szölvá a tiszolczyi működölők s hangversenyzők jóval többet nyujtottak, mint a mennyit a közönség remélt. S látva, mily kiváló erővel rendelkeznek hasonló estélyek rendezésére, nem hallgathatjuk el abbéli véleményünket, hogy maguk s a közönség, főleg pedig a tiszolczyi magyar társadalmi élet ellen nagy mulasztást követnének el, ha ezen első, minden tekintetben sikerült, fellépés után újakat nem rendeznének.

A hangverseny után vig tánc következett, melyben 32 pár jó kedvben kivirradtig vett részt, a többi vendég igen primitiv kiszolgálát mellett mulatott a melléktermekben.

A brutto jövedelem jóval haladja meg a 200 frtot, melyet Borbély Lajos rimamurányi vezérigazgató ur is 20 frttal szaporított. Köszönő elismerésre méltó ezen bakros teendői között is nyilvánított figyelmé, mely a rendezőkre nem tévesztette el buzdító hatását.

A—b—s.

Levelezések.

Szirk, 1885. jul. 1.

A „Národnie Noviny”-nek nem tetszik, hogy mi május hó 31-én magyar istentiszteletet tartottunk, s efeletti megbotránkozásának hozzá méltó gorbmaságokban ad kifejezést.

Gorbmaszkodni nem nehéz, ahoz nem kell tudomány, csak egy kis műveltségihány, kitelhetik hát az a „N. N.”-től s ki is telik töle annyira, hogy minden számában csak ugy hemzsegszenek a legszemérszedettebb mondasok, fényes tanubizonyosságúak az új tót nyelv — immár elért — nagy tökéletességének. kétségbe ejtő azonban a „N. N.”-ra nézve az, hogy sohsem akad oly jó emberre, a ki sértéseit figyelembe vegye s azokért őt kérdőre vonja, — amit ő kész örömmel siet ellenfelei gyávaságának róni fel, megfélekedve arról, miszerint századunk humanitása — az elmebetegekkel szemben is — a lehető legkíméletesebb bánásmódra tamt, s hogy az örvöngöket csak akkor szokták lefogni, mikor azok már nem csak fecsegnek és fenyegetnek, hanem rugdalóznak is.

Ezen okokra vezesse vissza a „N. N.”-a gorbmaságainak kitérnek az egyesek, s nem adták még fel rá — be-tétségének figyelemmel kísérői — a kényszer zubbonyt. Ezen okok birtak minket is, a kiket sérteni akar — arra, hogy légből kapott gorbmaságait figyelmen kívül hagyva, illő komolysággal s jó akarattal figyelmeztessük: óvakodjék a heveskedéstől, mert az felette igen árt egészségének, s tartózkodjék a való-lónak elferdítésétől, mert az eseményeknek meg nem felelő közlései által csak is saját környezetét — akarom mondani — olvasó közönségét vezető félre, oda t. i. a hel — előbb utóbb — valamennyien találkozni fognak.

Ha már épen írniok kell, ne fogadjanak el értesítést akár-kítöl, legalább attól ne, ki a mi isteni tiszteletünkről s a sodronypályáról irt önöknek, tisztelt szerkesztősége a „N. N.”-nek, mert az már régi olvasója lapjoknak s ugy látszik, nem

hiába tartja életveszélyesnek a sodronypálya karesu piramisait. Higgyenek inkább nekem, én még nem igen olvastam az önök irodalmi termékeit, józanul tehát tudok még beszélni. Higgyék el, nem volt az a magyar isteni tisztelet kioroszakolva. — A rimamurány-salgótarjáni társulat minden feltétel nélkül adta a tűzkárosultaknak a szükséges fát, s nyujtott 500 forintnyi segélyt az egyháznak. A magyar isteni tiszteletet a tűz után mintegy 2 hóval később hoztuk indítványba, s az egyházi közgyűlés minden erőszak nélkül, kész örömmel tette magává az indítványt. Az isteni tisztelet után sem mondották a szirkiek azt, a mit az önök levelezője ír, hogy:

Koj nám z kauca kázu to madárska slovo,

Ako by nám heval do úcha olovo.

(Mikor a szószékrol a magyar szót hallom,

Mintha a fülembé folynekk forró ólom.) —

hanem inkább nagyon is tetszett nekik, még azok is, kik nem értenek magyarul, azt mondották, hogy szép volt, mert ugy cseng a magyar szó, mintha verse beszélnének mindig, s most a mint látja a nép, hogy lehet az Isten magyar nyelven is tisztelni, nem idegenkedik töle többé, s mi az új tanévben újult erővel fogunk annak tanításához. De ha már annyira érdeklő a „N. N.”-t mindaz, a mi nálunk történik, vegye akkor tudomásul ő is azt, a miről sietek a közönséget értesítenem, hogy t. i. látván a nevezett társulat a lelkes és tanító jóakarátát, 100—100 frttal ajánlkozik évenként járulni fizetésökhöz, ha e téren továbbra is fokozatos eredményeket fognak felmutatni, — azon tanulók számára pedig, a kik a magyar nyelvben leg-többre haladtak, 50 frtnyi összeget ajánlott fel kiosztás végett.

Meg vagyok róla győződve, hogy a „N. N.” hallatára ezen nagyszerű adománynak, velünk együtt fog örülni, hazafiai örömmel látván, miszerint a magyarorsodás ügyét felkarolják immár az egyes társulatok s nagybirtokosok is, és támogatva a nép-tanítókat, igyekeznek az ügynek jó szolgálatokat tenni.

De szerezhetünk volna mi a „N. N.”-nak egy kellemes napot, (ha eljött volna, avagy kiküldi levelezőjét, mint a hogy kiküldötte a magyar istentiszteletre) a keresztii bányatelep iskolájának jun. 28-án tartott vizsgájával is. Tudom, örömkönynyük gyűltek volna szemébe neki is, ha látja, mire képes egy tehetséges és vasszorgalmu tanító, ki hivatását felfogva, annak betöltésére szenteli életét, — ha látja és hallja, mily lelkesedéssel éneklő a „Szózat”-ot az a 40 gyermek, a kiknek szülei németül, esehlül, olaszul stb. imádkoznak.

Ha nem lettem volna szem és fültanuja, nem hinném magam sem, annyira megfoghatatlannak látszik az, hogy ezek a különféle ajku gyermekek egy év alatt elsajátítva a magyar nyelvet, képesek legyenek minden tantárgyban magyarul tanulva, tehetségökhöz képest mindenben a lehető legszebb eredményt mutatni fel. — Hiszem, hogy a „N. N.” szerkesztője, ha ott van, levelezőtől együtt kiáltotta volna velünk „Eljen Maiores József, — sok ilyen tanítót!”

Csak tartson a „N. N.” a Vashegy környékén, ha nem közönyösek rá nézve a mi dolgaink, egy tisztességesebb levelezőt, mi meghívjuk minden ünnepélyünkre, s megvagyok arról győződve, hogy még igen sok örömteli napot szerezhetünk neki. Rajtunk nem fog mulni, s az Isten. reméljük megsegít.

Kovácsi Kálmán, s. lelkész.

Tiszolcz, 1885. július 1.

T. Szerkesztő ur! A tiszolczyi működölő társulat által f. évi június 28-án rendezett színielőadással és táncmulatsággal egybekötött hangverseny, önhittség nélkül mondhatjuk igen szépen sikerült. Nem lehet feladatunk azon művelésről szólni, melyet a magunk elé tűzött magasabb szempont — a közművelődés — szolgálatában a nagyérdemü közönségnek szerezni ohajtottunk volna; talán e tekintetben is akad kritikuskunk, ki szerény alkotásunkról meg fog emlékezni, de azt örömmel és hálával constatáljuk, hogy ez alkalomból városunk oly válogatott, előkelő társaságnak szolgált találkozására helyül, melyet minálunk még alig láttunk valamikor. Hálás elismeréssel vagyunk azon díszes közönség iránt, mely nem sajnálva időt s költséget, Rimaszombatból érkezett; különösen pedig és mindenek előtt ki kell emelnünk a rima-murány-salgótarjáni vasmű részvény-társulatot, mely a hazafias ezélokot minden alkalommal bőkezűen szokta támogatni; és annak tisztjeit, kik minket tömeges megjelenésökhöz megtiszteltek és hangversenyünk díszét emelték. De hálás elismeréssel vagyunk minden más közéről s távolról jött igen tisztelt vendégeink iránt is, s kérve-kérjük, hogy minket becses megjelenésökhöz továbbra is megtisztelni s hazafias ezélunk elérésében támogatni sziveskedjenek.

Mély halánkat és köszönetünket kell még kifejeznünk tekintetes Zólyomi Jenő urnak, ki a nemes ezél iránti buzgóság-ból Losonczról volt szíves ide fáradni, s kitünő művészi énekek-vel a hangverseny egyik műsorozatát valóban művészien tölteni be.

Nem lehet azonban ki nem fejeznünk neheztelesünket azon nagyrözei társaink irányában, kik dacára annak, hogy egy ezél felé törekszenek s egy ügyet szolgálunk, távollétükkel tündököltek s igen gyéren voltak képviselve, holott mi az ő előadásait tömegesen szoktuk látogatni s volt eset, hogy némely előadásuknál szegény városunkból 20—25-en voltak jelen. Mi ugyan hasonlót hasonlóval viszonzni nem szeretneak, de elvárjuk nagyrözei társainktól, hogy mulasztásukat legközelebb jóvá fogják tenni.

A helybeli magyar casinó könyvtára gyarapítására — tehát közféltre — rendezett jelen működölői előadás nyilvános számadása következő:

Bevétel volt a felülfizetésekkel együtt 251 frt 60 kr.

összes kiadás 145 frt 40 kr.

Maradt tiszta felesleg: 106 frt 20 kr.

A felülfizetések következők: Fáy Gusztáv főispán 6 frt. Borbély Lajos ur a Rimamurány-Salgótarjáni gyár nevében 20 frt. Boeczki Dániel 1 frt. Komáromi Károly 1 frt. Szontagh József 1 frt. Hirt Lajos 1 frt. N. N. 2 frt 40 kr. N. N. 40 kr. Dr. Lichtschein Adolf 2 frt. N. N. 1 frt 40 kr. N. N. 20 kr. Gotlieb Gábor 1 frt 40 kr. Mihalik Dezso 2 frt. Neuman Bernát 2 frt. N. N. 20 kr. Marton János 1 frt 90 kr. Bornemisza László 1 frt 20 kr. N. N. 20 kr. Adriányi Ernő 2 frt. Rakovszky József 40 kr. N. N. 90 kr. Birnstingel Aurél 90 kr. Rósch Frigyes 40 kr. Stromph N. 40 kr. Fleishacker N. 40 kr. Bányai Ferencz 40 kr. Koreny Gyula 40 kr. Bérczi Elek 40 kr. N. N. 50 kr. ifj. Baliga Gusztáv 1 frt. Steiner Lajos 20 kr. Csech István 20 kr. Bohoresik György 2 frt. Seszták András 40 kr. Faluba János 20 kr. Ambrózy József 2 frt. Járossy Endre 1 frt. Sefesik Ipoly 1 frt. Golián Pál 1

frt. Glósz Lajos 1 frt. Vilhelm Ede 1 frt. Uray Lipót 1 frt. Bottka Imre 1 frt. Bazilidesz János 1 frt. Papp József 1 frt. Böhm József 3 frt. Dr. Schvarecz Márk 1 frt. Török István 1 frt. Hanesz Sámuel 1 frt. Trager Fülöp 1 frt. Birnstingel Sándor 50 kr. Teuchner N. 50 kr. Veiszkopf Zsiga 50 kr. Schmidt Ede 1 frt. Usuja Béla 1 frt. Csorba Géza 50 kr. összesen 77 frt 90 kr.

Hirek és vegyesek.

A „Gömör-Kishont“ jelen száma e félévben már az első lévén, előfizetőinkhez azon tiszteletteljes kérelmet intézzük, miszerint előfizetéseiket mielőbb megújítani, s azok, kik még hátralékban vannak, a múlt évnegyedekről be nem küldött összegeket kiadóhivatalunkhoz juttatni sziveskedjenek, hogy a lap további szétküldendő példányainak száma iránt, a felesleges kiadások elkerülése céljából, eleve tájékoztatást nyerhessünk. Az előfizetési díj, — mint lapunk homlokán olvasható — az eddigi, s beküldésük posta-utalványon legkönnyebben eszközölhető.

Ismét helyreigazítás, még pedig ezuttal egyszerre kettő. Jelesül lapunk közelebbi tárczájának czímébe*) egy „k“ betű csuszott be, mely czím „A nőkről a nők“ lett volna helyesen. A másik hiba már tudósítónkat terbeli, mert a körjegyzők közgyűlésének helyeül nem Tiszolozot, de Nyustyát kellett volna írnia. Mindkét hibára nézve pedig mi készséggel kérünk boesánatot, egyrésztől tárczánk szellemes írójától, másfelől az érdeklődő t. közönségtől.

Bornemisza István ur, a rimaszécsi kerület országgyűlési képviselője, felhívásához híven múlt hó 28-án tartá meg beszámolóját Rimaszécsen. Ez esemény leírását — tudósítónk szíveségéből — s a beszédet egész terjedelmében lapunk első oldalán találja a szives olvasó. E helyen csak azon ohajtásra szoritkozunk, vajha többi képviselőnk is gondolnának ráunk hamarabb, mintsem már szükségük lenne ráunk.

Uj alparancsnokot választott a helybeli tüzoltó-egylet f. évi június hó 28. napján. A közbizalom — mint előre jeleztük — csakugyan Benkó János főgymnasiumunk rajz- és tornatanárát tüntette ki, mint olyat ki a nemes czélra törekvő egylet gyakorlati működését sikeresen vezetni csakugyan hivatott is. — Közönségünk e szerencsés választást bizonyára megelégedéssel veendő tudomásul; mi pedig, midőn az új alparancsnoknak e megtiszteltetéshez öszintén szerencsét kívánunk, ohajtjuk, miszerint ígéretét, hogy a közönség és egylet érdekei előmozdítására minden erejéből törekedik fényes eredményel válhassa be.

Megrendítő gyász érte — váratlanul, — közéletünk egyik jelesét, Gaáll János rozsnói lakost, s az Andrássy uradalmak igazgatóját. Kedves, ifjan viruló leánya Anna, ki a közelebbi hetekben, nővére, Bradács Gyula kir. közjegyző nejének látogatása végett Ungvárra utazott, e hó 3-án koporsóban érkezett haza, hogy itthon a szerető szülők, rokonok, ismerősök forró könnyeivel felszentelt sírban tétethessék örök nyugalomra. A szülők vesztesége nagyobb, fájdalom mélyebb, hogy sem a gyászkiáltásokat, sem a népességében kifejezésre jutott részvét azon enyhíteni tudna; csak a gondviselés keze, mely áldólag örködik mindannyiunk változó sorsa felett, csak az nyujthat szívök sebére gyógyító balszámot.

A nemes példa minél ritkább, annál érdemesebb arra, hogy mint követendő, széles körben legyen ismeretessé. Ily czélemből emlékezünk meg ama — közelünkben tudunkra első — cholera esetről, mely tegnap éjjel Dobozi Gyula eserenesényi kovácson előfordult. E szenvedőnek, addig is mig orvosi kezelés alá vétetett, Hámos Aladárné sz. báró Vay Mariska ó méltósága sajátkezűleg nyujtotta az első segélyt s a késő éj daczára, mindaddig nem távozott a beteg köréből, mig annak életét veszélyeztetve láthatta. E tény dicsőítésre nem szorul. Vajha nem maradna páratlanul!

Az óperenciákról is kaptunk hírt közelebb, még pedig nem holmi „Hári János“-félé, de valódiat a mieinkről. — Hirünk kuforrásául Danko Erneszt — z e n e f ö n ö k — levele szolgá. mely szerint a b a n d a jelenleg Hamburg közelében, Oldesloe nevű furdőben hódítgatja a németeket. Jól megy a soruk annyira, hogy a legények — napi életmükön kívül — egy óra személyankint 60 forintot keresnek. Mindeuk van bőviben; az elismerésnek, a dícsőségnek szeri-száma sines, hanem az ételeket nagyon néhezen veszi be a természetük; mert hát hiába, töltött káposzta nélkül a külföldi élet nem ér fel egy kopott fadorombbal sem — — az egészségesség embernek, már pedig ők magyarok és hozzá még olyan épek, mint akár a makk. Az ottani sajtó egyébiránt szintén jól nyilatkozott felőlük, miről a beküldött hírlap példányból szereztünk közvetlen meggyőződést. Erdeklődéssel várjuk a további tudósítást.

Félaru menettérti jegyeket oszt ki a magyar állam vasutak igazgatósága, e hó 1. napjától kezdve mindazoknak, kik a budapesti országos kiállítását megtekinteni ohajtják. E szerint a vasuti jegy ára Budapestre és vissza a III. osztályra 5 frt 30 kr.

„Magyar kisvárosi élet 1526—1715“ ezimű munkám t. cz. előfizetői egy kis türelemre kéretnek föl, miután e mű ki-nyomatását az iskolai értesítők jelen évadjában az igért időre befejezni nem sikerült. Midőn a tisztán nyomdai akadályok miatt közbe esett késedelemért boesánatot kérnek, alkalmat veszek magamnak annak kijelentésére, hogy a mű az igértnél nagyobb terjedelmű és képekkel, illetőleg hasonmásokkal ellátva lesz. szétküldése pedig legkésőbb f. é. augusztus hó elején veendő kezdetét. — Rozsnó, 1885. június 26. Tisztelettel Mikulák József.

A tömeges utazás, melyet városunk polgármestere a végett tervezett, hogy megyénk kevésbé tehető lakói a budapesti országos kiállítását két napon át — rendszerint elkerül-
hetlen tetemes kiadás nélkül — megtekinthessék, — legalább ez uttal — kivihetlenné bizonyult, mintán az egész megye területéről csak 83 részvételre — ajánlkózó jelentkezett, ami bizony az illetők részéről kevés érdeklődésre mutat azon nemzeti és országos ügy iránt, melylyel a külföld figyelmét, sőt tiszteletét is sikerült a kiállítóknak hazánk részére biztosítani.

Időjárásunkban — daczára annak, hogy egy hét óta mindennap van kisebb-nagyobb esőnk, folyton tikkasztó meleg uralkodik, — ez oka, hogy megyénk némely részében a jég-

verések tetemes kárt okoztak. Városunk határán e esapás még nem volt nagyobb mérvű, a jég csak ritka s apró szemcséké-
ben jelentkezett. Egyik polgártársunkat tegnapelőtt villámesapás rémitette meg, szerencsétlenségét azonban nem okozott.

A várkonyi szűz Mária. Előkelő, felvilágosult kath. férfiak megbotránkozással beszélnek a várkonyi koresmárosnak a szűz Máriával való üzelmeit. Ugyanis ez a koresmáros azt álmod-tatta fiatal keresztény szolgálójával, hogy a várkonyi kores-márhoz nem messze eső agyagos gödörben bizonyos időben a szűz Mária meg fog jelenni. Hogy ezt maga szűz Mária jelen-tette volna ki annak a leánynak álmban. S több mint egy hónapja, naponként százával zárandokol a vidéki barkóság szűz Máriát látni. — Ő azonban még mindez ideig nem mutatta magát az agyagos gödörben. A miért aztán a csalódott, de azért még folyvást reménykedő barkó azzal kárpótolja magát, hogy dupla poroziót vág be az Iezig koresmáros maszlagos gúgyijából. És Iezignak kitűnően megyen a g'sheft.

A tiszolczi állami népiskola évi zárvizsgálja, mint azt már előzetesen jeleztük, múlt hó 27-én tartatott meg, az iskolai helyiség szűk volta miatt, a vendéglő nagy termében. A vizsgát vezette a kir. tanfelügyelő, ő jelölte meg az éven át átvett tananyag elkerdezendő szakaszait, mire az I. és II. osztályban Lettinger Margit, a III—VI. osztályokban Járossy Endre tanító kérdéseire a tanulók a tananyag teljes megértés-
ét igazolói szabad s nyelvtanilag és kiejtésileg a fokozottabb igényeket is kielégítő feleleteket adtak. Kitűnt, hogy ezen jól felszerelt iskolában a vezetés jó kezekben van, minak a kir. tanfelügyelő zárszávaiban meleg kifejezést is adott. Valóban emelő gondolat is, midőn ezen helyen 70—80 gyermeket éven-kint a magyarságnak ezen iskola által megmentve látunk.

A rimaszécsi szolgabírói járás területére eső Darnya, Hangony és Harmacz községek erdeiben, múlt június hó 25-én, hivatalos hajtó-vadászat tartatott, a mindenféle ültetvényekben nagy kárt tevő, s igen elszaporodott vad disznókra. A nevezett községekből 90 hajtó volt kirendelve, a puskások is — igen szép számmal — 33-an voltak jelen, élükön Sándor Béla fő-szolgabíróval. — Vad csakugyan bőven van, mert mindjárt az első hajtásban felzavartak a hajtók vagy nyolczt; őt azonban visszatört s csak három jött lőésre, melyek közül egy mástél éves süldőt Tóth Sámuel serkei ev. ref. lelkész ur terített le, 45 lépésről egy régi, még a muszkáknak szánt golyóissal ugy nyakszirtan találva, hogy az többé meg se mozegezzant. Más hajtásban még több puskaszó is volt, de vad nem esett. A leginkább mükedvelőköl álló vadászok elpuskázták a dolgot. A delutáni nagy zivatar pedig széjjelrebbentette az egész Nimród-hadat, s a szép reményekkel indult hajtóvadászat be-végződött, mielőtt a kártékony vadakból egynél többet elejthet-
tek volna.

Élhetetlen volt annak a neve mindenha, ki „sült galambra“ várt; de mi nevet adjunk annak, ki a már meg-
érkezett sült esirkét is elrepülni engedi? No, meg-
kíméljük ama — különben „tisztas“ — polgártársunk nevét, kivel e fura dolog megesett. Csúpan azt áruljuk el, hogy egy „kerti“ társaságban, Péter-Pál napján történt, ahol es ami-
kor fent tisztelt ismerősünk addig-addig ezhelődött s köszö-
rülte már biziny ritkuló fogait az irigylésre méltó falatok be-
keblezéséhez, mig egyszer csak „Hsss.“ — — a megdicsőit-
tendett szárnyas halotti leplével — az asztalkendővel — együtt
jobb és szebb (?) hazába költözött, s azóta csak szellemé ki-
sért ama jó és rossz viczezekben, melyekkel „kopp“-on maradt
atyánkiát egy hét óta uton-utfélen keseritgetik ösmerősei. —
Igy beszél a „rosz világ“ Lelke rajta, ha nem igaz.

A múlt év szepember havától Budapestben megjelenő „Gondülő“ ezimű szépirodalmi hetilap rövid fennállása daczára a hasonló vállalatok közt a legnagyobb elterjedésnek örvend, es nem is esoda, mert áldozatkész és fáradhatlan kiadója Szék-
ely Aladár, rendkívüli szakismereténél fogva, hazai irodalmunk legkitűnőbb képviselőit csoportosítja és ezek közremükedésével oly családi közlönyt létesített, mely szépirodalmunknak beesü-
letére válik, mert tekintve rendkívül dus tartalmát, szép kiál-
lítását és olcsó árát, e folyóirat a maga nemében páratlanul áll és joggal foglalja el szépirodalmi lapjaink között az első
helyet. Előttünk fekszenek a legutóbb megjelent 38—41. szá-
mok, melyekből meggyőződünk arról, hogy az újabb erők
folytonos szaporításával a „Gondülő“ számról-számra érdeke-
sebb lesz: Tolnai Lajos, P. Szathmáry Károly, Margittay De-
zso és Marlitt E. nagyobb regényei mellett ott látjuk Ejszaki
Károlytól „Egy eseléd története“, Tóth Bélától „Két hazug-
ság“, Szana Tamástól „Byron Velencében“, Balázs Sándortól
„Nagy Tivadar házassága“, Perényi Kálmántól „Mi hárman“
ezimű érdekes elbeszéléseket. Ezekhez csatlakoznak érdekes
költemények Szabó Endrétől, Endrődi Sándortól, Acs Gézától,
Palágyi Lajostól stb. Végül rajzok, ismeretterjesztő cikkek,
háztartási, kertészeti csevegések, hasznos tudnivalók, adomák,
vegyesek, talányok stb. Julius hó 1-én kezdődik a „Gondülő“
első évfolyamának utolsó negyede. Hévvél ajánljuk t. olvasóink-
nak szivesen küld mutatványszámot, ingyen és bérmentve, ki
e végett levelező lapon hozzá fordul.

A tulajdonképeni ezen országban uralkodó betegség.

Mint valamely tolvaj, éjjel lep ez meg bennünket. Né-
melyek mell- és oldalnyílásban, olykor derekfájásban is szen-
vednek; bágyadság és álomosság által lepetnek meg, szájuk
ize rosz, különösen reggelentint; a fogakra bizonyos tapadós
nyák rakódik le; étvágyuk rosz, gyomrukat mint egy kő ugy
nyomja valami, s olykor gyomrukban bizonyos zsibbadtságot
éreznek, mely étkezés által el nem osztható. — Szemei be-
esnek, kezei és lábai hidegek s tapadósak; kis időre rá köhő-
gés áll be, eleinte csak száraz, nehány hónap multával azon-
ban bizonyos zöldes színű kiköppéssel párosulva, az illető foly-
tonos bágyadságot érez, az álom nem hozza meg neki a kellő
pihenést; azonfelül idegesség, ingerültté s rosz kedvűvé válik,
balsejtelmek göytrik; ha hirtelen felkel szédülést érez, s az
egész világ keringeni látszik vele; belei dugulnak, bőre oly-
kor száraz és forró lesz, vére megsűrűdik s megsalszik, szem-
fehére megsárgul, vizelete csekély s setét színű, s hosszabb
ideig való állás mellett üledék válik ki belőle, továbbá az étel
gyakran felbőfög, mi közben néha édeses néha pedig savanyus
ízt érez, mit gyakorta szivdobogás követ, látása elvesz, szemei
elgyengülés vesz rajta erőt. Mind ezen körtünetek felváltva
lépnek fel, s bizton felvehető, hogy az ország népességének
majdnem egy harmada ezen betegség egyik vagy másik ne-
mében szenved. Tapasztaltatott, hogy ezen betegségek lényege
az orvosok által gyakran félreismertetett; némelyek által maj-

baj gyanánt, mások által mint emésztetlenség, ismét mások
által mint vesebaj stb. lett gyógykezelve, anélkül, hogy ezen
különböző gyógykezelések közül csak egy is sikeres lett volna,
mig ellenben a „Shäker-kivonat“ ezen betegséget minden egyes
esében tökéletesen elhárította. Ezen kitűnő gyógyszer vala-
mennyi alább felsorolt gyógyszerárban megkapható. e2—6

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a **Siegel-
féle hashajtó labdacsoakra** is van szükségük, a „Shä-
ker-kivonattal“ képesolaban. A **Siegel-féle hashajtó lab-
dacso** meggyógyítja a dugulást, elűzi a lázt és a meg-
hűlést, megszabadítanak a főfájástól s elfojtják az epekiömlést.
Ezek a legbiztosabb, legkellemesebb s egyszersmind a leg-
tökéletesebb labdacso minden eddig készítették között. A ki
ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára
nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fáj-
dalom előidezése nélkül hat.

Ára egy palack „Shäker-féle kivonatnak“ 1 frt 25 kr.,
1 doboz „Siegel-féle hashajtó labdacsoknak“ 50 kr.
Magyarországi főraktár: Budapest, **Török József**
gyógyszertára király-utca 12.
Rimaszombatban: **Liszka József** gyógyszerára.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

6052. sz. — A nagyméltóságos közmunka- és közleko-
dési m. kir. miniszter ur folyó hó 11-én kelt 42683/1885. számú
rendeletével a vasárnapokon a kir. postahivataloknál a
postaszolgálatot korlátozta, ugy, hogy e napokon (deléltől vagy
delután) a kir. postahivatalok a közönség s más hatóságok és
hivatalok számára csak 4 óra hosszáig lesz nyitva. — Az erre
vonatkozó hirdetmény minden postahivatalnál nagy betűkkel
nyomatva ki van függesztve, s az illető postahivatal számára
abban megvannak a vasárnapi és hétköznapi hivatalos órák
határozva. — Erről a t. közönség azon hozzáadással értesítet-
tik, miszerint a postahivatalok vasárnapokon a meghatározott
órákon kívül mindenki számára zárva lesznek.

Kassán, 1885. június 27-én.

Bíringer, s. k.

Körlevél.

692. sz. — A magyar nyelvben, valamint annak mód-
szertani sikeres tanításában kevésbé vagy egészen járatlan nép-
tanítók számára Losonezon rendezendő magyar nyelvi póttan-
folyam f. évi július 11-től augusztus 19-ig fog megtartani,
mely időre a megjelenő tanítók 70 krnyi napidíj és az elszál-
lásolás kedvezményével ellátotnak.

Mi is a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium f. é. jun.
12-én 22103. sz. a kelt rendelete s a nógrádmegyei kir. tan-
felügyelőség f. hó 27-én 319. sz. a. átirata értelmében az ezen
póttanfolyamban résztvenni köteles vagy kívánó tanítóknak az-
zal hozatik tudomásra, hogy a nevezett kir. tanfelügyelőség-
hez intézett kérvényüket jelen működésük és a magyar nyelv-
illetve annak tanítási s terjesztési módszerében járatlanságuk-
ról szóló bizonyítványokkal felszerelve alólírotthoz azonnal
küldjék be. — Rimaszombat, 1885. június 30.

Gróó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Földmívelés- ipar és kereskedelemügyi m. k. miniszter.

15826. sz. — Valamennyi törvényhatóságnak. A sertés
forgalom szabályozása érdekében ezennel elrendelem, hogy a
f. év szept. 1-ső napjától a sertésekre vonatkozó tulajdonjog-
nak és azok egészségi állapotának igazolása az 1874. XX. t.
ez. alapján kiadott bélyegtelen marhalevél őrlapokon történjék.
Saját nevére kiállított ily marhalevélre van szüksége a tulaj-
donosnak valahányszor tulajdonjogát átruházni, vagy sertéseit
állandó tartózkodási helyőrkől elhajtani vagy elszállítani kí-
vánja, a vásárra felhajtott sertések csak tulajdonosuk nevére
kiállított eredeti marhalevél alapján boesáthatók a vásártérre.
Ezen marhalevelek a községi előljáráóság, esetleg a vásári bi-
zottság által és egész falkákra is állítandók ki, a kiállítás dí-
ját egy marhalevélre öt (5) krban állapítom meg, tekintet
nélkül arra, hogy hány darabra állítatik ki a marhalevél. A
megfelelő őrlapok a thatóságok által a vezetésem alatt álló
ministeriumtól szerzendők be, s az egyes községeknek, illető-
leg a marhalevelek kiállításával megbízott közegeknek csak a
törvényhatóság ellenőrzési számával és pecsétjével ellátva ad-
hatók ki, szóval ugy a thatóságoknál valamint a községeknek
és vásárbizottságoknál az 1874. évi 17351. sz. itteni rendelet
értelmében kezelendők és nyilvántartandók. Ezen marhalevelek
érvénye a kiállítás napjától számítva egy év tart, a hátrató-
lás az 1876. évi 18069. számú itteni rendelet értelmében esz-
közlendő, a hátrát érvénye a tulajdonjog igazolása tekinté-
ben ugy az utóbb idézett, mint az 1884. évi 58279. sz. és a
f. év 6039. sz. itteni rendeletek alapján bírálandó meg. A hátrá-
tolás díja három (3) kr. Midőn erről a thatóságokat tudom-
sásvétel s mihez tartás végett értesitem, egyuttal föl hívom,
hogy a vasuti szemléllő bizottságokat, a marhalevelek kiállítá-
sával megbízott közegeket és a vásári bizottságokat megfele-
lően utasítván, jelen rendeletemet kiterjedten tegye közzé. és
az ezen határozatok ellen elkövetett kihágásokat az 1874. XX.
t. cz. 58. és következő §§-ai szerint torolja meg.
Budapest, 1885. május hó 15-én. Széchenyi.

Heti naptár.

	Katholikus	Protestáns	Izraelita
Jul. 5.	V. D. 6 Domic.	D 5 Karola	Támuz 22
" 6.	H. Izsajás	Ezsajás	Támuz 23
" 7.	K. Vilpolt	Vilpolt	T. Hatekufo 24
" 8.	Sz. Kiljén	Kiljén	Támuz 25
" 9.	Cs. Biries	Ludovika	Támuz 26
" 10.	P. Amália	7 fivér	Támuz 27
" 11.	Sz. Pius p.	Pius	Támuz Sab. 28

Napirend:

Minden kedden és pénteken polgári ügyekben, szerdán és esütőnapokon fe-
nyítő ügyekben a helybeli kir. törvényszéknél.
Ugyanekes kedden és pénteken a megyei árvászeknél s
városi hatóságnál tanácsülés, kivéve az ünnepre eső napokat.
Minden hétfőn, kedden, esütőnapokon nyilvános tárgyalás fenfityó ügyekben
a kir. járásbírósnál.
Minden szombatban panaszfelvétel ugyanótt, kivéve az ünnepekre eső napokat.
Julius 6-án. Országos vásár Kókován.
Jul. 13—14. Országos vásár Rimaszombatban.
" 13. d. e. Megyei közg. bizottsági ülés a megyeház épületében.
" 13. d. u. A vöröskereszt-egylet közp. választmányának ülése ugyanótt.

Felelős szerkesztő: Rábely Miklós.

*) Fajdalom a mi hibánk.

A szedők.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közön-
ség becses tudására hozni, hogy
Tamásfalán (saját házamban) min-
denféle nagyságu és színű, saját
gyártmányu s közzénnel is fűthető

cserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kap-
hatók. — Megrendelések pontosan teljesítettek.
Tamásfala, (u. p. Rimaszombat) 1885. máj. 20.
5—* **Andrik Sámuel**, kályhámester.

Házi kisasszonynak

kerestetik egy érettebb kora nő, ki a gazdálkodásban,
valamint a varrásban is jártassággal bír.

Bővebb értesítést szíveségből Rimaszombatban,
a belső rózsá-utca 11-ik számú ház tulajdonosnőjé-
nél kaphatni. 3—3

Pályázat.

A rimaszombati közs. elemi fi-iskolánál újonnan
rendszeresített **segédtanítói állomásra** ezennel pályázat
hirdettedik.

Ezen állomás évi javadalmazása: a város pénztárá-
ból havi részletekben előlegesen fizetve: 300 frt rendes
fizetés; 100 frt lakpénz; 105 frt 55 kr. az ipariskolában
teljesítendő tanításért.

A megválasztott segédtanító kötelessége leendő az
iskolaszék által reá bízott osztályt s az ipariskola egy
osztályát vezetni és tanítani.

Ezen állomás 1885. évi szept. 1-én elfoglalandó.

Felhívtnak mindazon okleveles tanító urak, kik ez
állomást elnyerui ohajtják, hogy kellően felszerelt kér-
vényüket alólírottánál 1885. évi július 31-ig adják be.

A megválasztott csak egy sikeresen töltött próbaév
után fog állomásán megerősítetteti.

Kelt Rimaszombatban, 1885. évi június 25-én.

DAPSY VILMOS,

a közs. iskolaszék elnöke.

1—3

Hirdetmény.

3342. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **putnoki népbank**
végrehajtónak **Haesi János és István** hagyatéká vég-
rehajtást szenvedő elleni 54 frt tőkekövetelés és járuléka iránti
végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén
levő Putnok és Dienesfala község határában fekvő, Haesi Já-
nos és István nevében álló, a putnoki 96. sz. telekjkyben foglalt
136/a, 136/b hrsz. alatti beltelek és 478. számú házra 179 frt
50 krban, a putnoki 573. sz. tjkvben foglalt váltással terhelt
1401. hrszámú szőlőre 66 frtban, a dienesfali 424. sztkvben
foglalt váltással terhelt 576. hrsz. szőlőre az árverést 158
frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy
a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi szeptember hó
1-ső napján délelőtti 10 órakor Putnok községben a község há-
zánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiál-
tási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárá-
nak 10%-át vagyis a putnoki 91. sztkvi ingatlanál 17 frt
95 krt, a putnoki 573. sztkvi ingatlanál 6 frt 60 krt, a die-
nesfali 424. sztkvi ingatlanál 15 frt 80 krt készpénzben, vagy
az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, és
az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyimi-
nisteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170.
§-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. —
Rimaszombat, 1885. május hó 12. napján. A rimaszombati
kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Tisztjelölt állomás.

A „Rimamurány-Salgó-Tarjani vasmű-rész-
vénytársaság“ administraitonális szolgálatában
alkalmazást nyerhet egy a magyar-német nyelv-
ismerettel bíró, és az érettségi vizsgát jó siker-
rel letett fiatal ember.

Kérvények **július hó 15-ig** a fent czim-
zett társaság műszaki vezérigazgatóságához Sal-
gó-Tarjánba intézendők. Okmányokkal kellőleg
fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vét-
tetnek. 3—3

Legyünk mindig elővigyázók. Mind-
azok, kik sűrűvéredek s ennek folytán bőrküftésekben, vértorló-
dásokban — fejre és mellre, — aranyeres bajokban stb. szen-
vednek, ne mulasztják el a tavaszi tisztító kurát, mely napon-
kint csak kevés krajezárba kerül, s a mely által a test felfris-
sül s minden betegségtől ment marad. Erre nézve legjobb
szer a Brandt R. gyógyszerész főle svájci labdaesók, melyek
a gyógyszerárakban 70 kr. kaphatók. Minthogy Magyarorszá-
ban Brandt R. gyógyszerész svájci labdaesóinak különféle utá-
zatai léteznek, arra kell gondosan figyelni, hogy minden do-
bozon, czéjgyeül, egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt
R. névaláírása meglegyen.

Hirdetmény.

2317. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Balázs Ignác** vég-
rehajtónak **Restás János, Albert, Ignác és Terézia**
végrehajtást szenvedő elleni 30 frt tőkekövetelés és jár.
iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék
területén levő Uraj község határában fekvő az uraji 13. 2. 42.
sztkvben foglalt Restás János, Albert, Ignác és Terézia bir-
tokára az árverést 549 frtban ezennel megállapított kikiáltási
árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az
1885. évi augusztus hó 12-ik napján délelőtti 10 órakor Uraj
községben a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árve-
résen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárá-
nak 10%-át vagyis 54 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881.
LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881.
évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyiministeri
rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kikü-
ldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a ér-
telmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Rimaszombat, 1885. évi március hó 28. napján A rima-
szombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

3344. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Kriszka Mária,**
Schwarz Ármán és Fekete Nándor végrehajtatók-
nak **Kovács Zsuzsanna és társai** végrehajtást szen-
vedők elleni 50 frt, 35 frt, 36 frt 65 kr. tőkekövetelések és jár.
iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék te-
rületén levő Putnok és Dienesfala község határában fekvő, a
Kovács Zsuzsanna Gönczy Andrásné, Kovács Borbála, kk. Ko-
vács Julianna és János nevében álló putnoki 550. sztkben foglalt
1352. hrsz. szőlőre 192 frt, dienesfali 129. sztkben foglalt
502. hrsz. szőlőre 52 frt, dienesfali 348. sztkben foglalt szőlő-
re 50 frt, dienesfali 495. sztkben foglalt 161. hrsz. pinczére
60 frt, Győr József s neje Juhász Julianna nevében álló putnoki
483. sztkben foglalt 1207. hrsz. erdőre 51 frt, Kovács Zsu-
zsanna, Borbála, Julianna és János nevében álló 24. sztkben foglalt
386. hrsz. beltelekre és 300 számú házra az árverést 442
frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy
a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi szeptember hó
2-ik napján délelőtti 10 órakor Putnok községben a község há-
zánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiál-
tási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárá-
nak 10%-át vagyis a putnoki 550. sztkvi ingatlanra 19 frt 20
krt, dienesfali 129. sztkvi ingatlanra 5 frt 20 krt, dienesfali
348. sztkvi ingatlanra 5 frt, dienesfali 495. sztkvi ingatlanra
6 frt, a putnoki 483. sztkvi ingatlanra 5 frt 10 krt, a putnoki
24. sztkvi ingatlanra 44 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881.
LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881.
évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyiministeri ren-
delet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött ke-
zéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított
szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

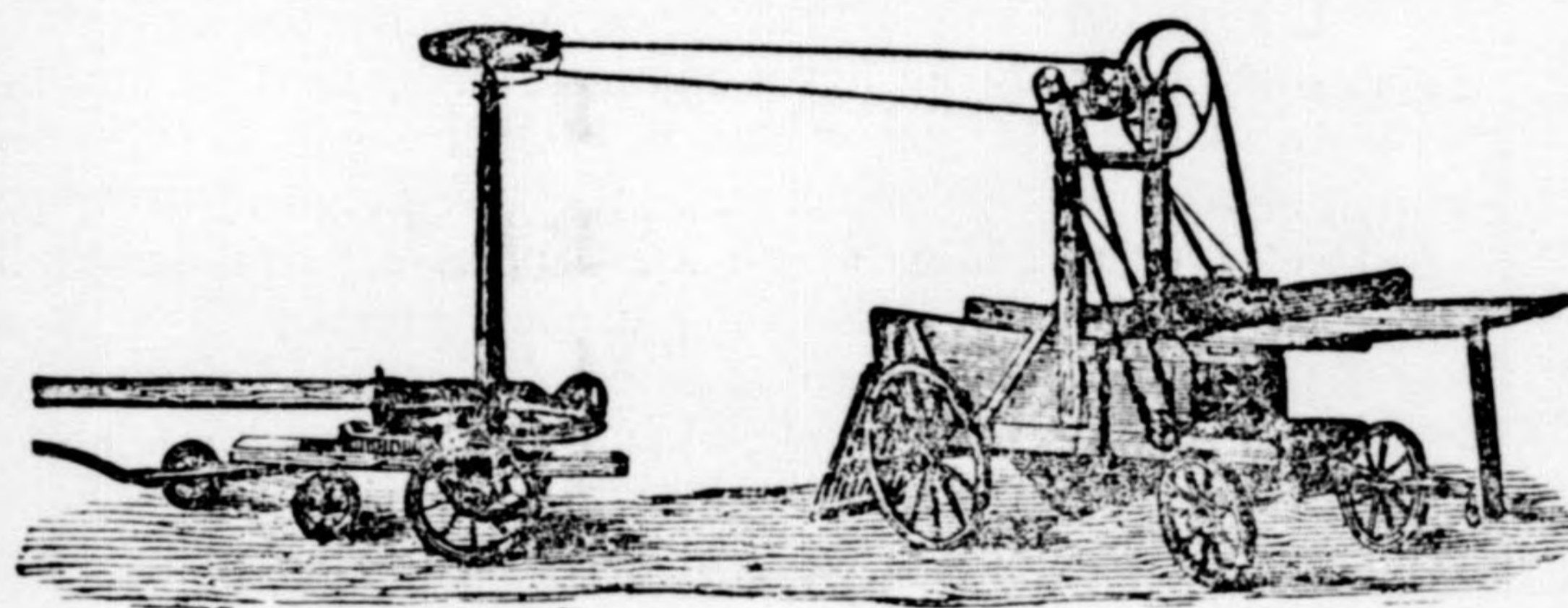
Rimaszombat, 1885. évi május hó 12. napján. A rima-
szombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje Kassán, (Eperjesi-ut 6. sz. és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.)

Ajánl a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezelszerűen és gondosan gyártott,
jó hírnevű gépeit a **közeledő nyári időnyre, nevezetesen:**

- ☛ **Cséplőkészleteit,** könnyű járással, jár-
gány vagy gözmozdony általi hajtásra.
- ☛ **Kézi cséplőgépeit,** (járgány hajtásra is
alkalmazva s szalmarázó-készülékkel v. anélkül.)
- ☛ **Backer- és magtár-rostait,** továbbá
mindennemű
- ☛ **Szivattyukat,** 4—6
- ☛ **Gőzgépeket és gőzkazánokat,**
- ☛ **Szeszgyári berendezéseket,** és pedig
Henze-főzők, kavarázó készülékek, maláta- és
burgonya-zuzókat stb.

Csermelyvölgyi gazdasági gépgyárunkban gépgyártmányainknak jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

☛ Rendelvényeket elfogad részünkre: **Stolez Márton ur Rimaszombatban.** ☛

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődeink gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

1,500,000

palaczk.

Kapható Rimaszombatban:

Szabó és Vékey, Kern Adolf és Weisz Károly urak
kereskedéseiben.

Kizárólagos **Édeskuty I.** m. kir. udv. szállítónál,
Budapestben.

Ugyiszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

S A V V A N Y T U V I Z E I

háználk egyik legszükségesebb

hatható szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain
alapuló bajainál. Alkalmában a víz mindazon körökben kiváló figyelmet érdemel, melyekben a
szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

A torontalmegyei Kaszabéfi Kálitáson 1884-ben EZÜST DISZ-OKLEVELET nyert.
A bécsi 1883. évi nemzeti. Gyógyász. Kálitáson EZÜST ÉRMET nyert.
A brüsseli 1882. évi Kálitáson BRONZ-ÉRMET nyert.
A ércsi 1880-ik évi országos Kálitáson
HÍRMÉRÉSI OKLEVELET
nyert.

**A MOHAI
ÁGENTESSÉG
ÁLLÓFORRÁS**